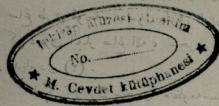

۶ کانون اول ۱۹۱۷

سای ۲۲

کتابخانه

علم، کشف و امداد و انوار حق تعالی

بوگ آله، عالمليرك آله كيدي زمان، آدويالي قورسالرك
معلالي آلتنده بريشان اولش برخهزار ايدى. قانوي سلطان ساپان،
مصر اصلاحاته يوللاني سويكي وزيرى مقنول ابراهيم باشاي
لودودولرمن مراق ايدوك قزل آله لره فوئامايه كئيدى زمان، آله،
چاملارنيك زهره رنگاري كرسنده، آتون قومالارنيك كول رنيك
يئازي اوزونده، بر ايكي كئستزه خرابسندن باشقه بر شيشي احتوا
يئازي يوردى. بوخرايلردن يرمده، بر زمان يئازنيك سارايدين وسودالي
يئازي اوطويجه لريك آهي كولر كچيردكاري قادير ماستريكي ايدى.

ويوك آله ٢٤ تشرين ثاني ١٣٣٣

احمد رفیق

خاکسپه

اُسکی قہر مانٹر

یو یو جی

بویوک صلاح الدین کندیسندن امان دیله یین قدسی آلدقن صوگرا
هیچ دورمامدی . شامده « براز دیکلنم ! » استرحامده بولونان
عسکرته :

— « عمر قیصادر . اجلدین امین دکلز ! »

جوانی و بروری . بایندن چیمش بر آله او ق شنبه یابانی
 آورو یالارک حفس بر غه دکاری قصه لر اوژنه آیلور، مدمش
 نقابله دملیک لهملی مهن ضبط اییوردی ، قورولاق سور
 قله سه قاغانی آکان حق دوشانی معصیرک عددی آرویدان کل
 امداله یوغایور، یوغایور، میونلر وادیوردی . اترق اسلامک
 هرکی کوشدی . خیرجه - سو نه طلرک انشای آلیناجندی . شام
 یوزون کی برفج بیه - سوینور، جامله شنبه شور، الله شه
 عتکه قوشان خلقی معبدل آیلوردی . او وقت بوهره فاصله فقط

متارگە مەزۇن ھەربىي پۈتۈن، غادقا بىرلۈك ادوگاھە دۈغدى.
سەيپىيان خەلىفە، ئۈرۈش امىرلۈك سىرەك سەلنى دۈلدۈرمىچى.
تۈرۈن ماشان «پادىلۇفانى» سەنكە بورادە بىرگەش، سەكن
ولمىشى. دۈغۈ تۈرۈندە قوجان بىرۈك مەلەسۈ ارۋى. قىلچە
قازانلە، تۈلۈغەلە، آكرىز آتلىر ۈزۈندە كەنلۈك جۈۈقۇرى عىرچە
اكرەنۈپ مەدرەسەلەدە عالم اولۇر، بىرۈق اچمىندە شەر،
ادىيات، ھەكەت، تىجارەت سەلھەسەندە ياشىۋۇرىدى. تۈلۈن پەدە
يۈنۈرۈن بىردى. باباسى، آلب آرسلاڭ ئۇك سەفۈماندا تەنلىنىدى.

اوچ کوجوڭ قاردهشی یکریمی ستهدر کورومهشدی. بری قزلب
اسلاک، بری پهلوان اوغلی اوزبک، بریده خوارزمشاه دوکوشک
اوردوسنده ایدی. کندیسی هیچ برادروده کیریمش، کنگلجکی
مدرسهده کچیرمش، دشتقین هیچ آریملامدی. اطراف یو پوسک
دیارلرله چوری یو پوسک برابجکله تاراندکی خراب آوندیپاپ یوسک
اوطورووردی. چولوغه جوجوغه قاریماش، کنایلیربک اوسخنده
اختیارلامادی. اختیار بدنتیبیسی وادی. بیجکئی، ایجهجکئی
قارشیدن اوشاشریدی. کندی دیناریه هیچ بیچماز، کیمسه به
کوروشمز، کیمسه پاتیشماز. اما بوتون همه، حتی بوتون شیر
حلقی نه اوزبکله مغلولی :

• — نه ٻاڻيو؟

۱ — مرحالده عبادت دکل !
 ۲ — جامعلرده کورونز .
 ۳ — بچون دیشاری چیمماز
 ۴ — اوینه کیمسه بی صوقبور
 ۵ — یاپ یا لکز نه یاپور ؟
 ۶ — ... نه یا باحق عبا ؟

«دیووردی» مەرقلەندە براژ ھەلبەدەر . چوق دافە، ساکن
بیاض دیوارلرک اوقستەن یرلری سارسان پاملانلار دیووردی .
بوچولەر قادنلر، کەملەر سواقانە کومە کومە دورورلر، سینی
فیسقو عاجلەنلر تەیلرەن دواہ توتەن قەیمزى . سنجایە، مور،
پەیلە ومانلری قوفا قوفا ھەربەدەر . خەلک تەلقیندن قوروتولمايان
عەلەلارە ھەچ پوزنى کورمەستکەری . بو مغزوی فغری بر غرض
باغلامشاردی . « خەلک واجب اولەیتەن » دم وورویوردی .
شەردە ھەلەلکى اولک اوغورسەلغە پورمقە عادەتدى . قوراقنى ،
قورونالرى، یاغەنلرى، قاغالارى، جەنەیلرى ھە او . . « بویوی
« طوغان » بویوردی . « اھالیە الت اقدەمکە دەمەقک وەندە . بىلەر
کەدکە، طوغان، دایەلەلەز برلم اولەندى . بویوک کوجە، بىلەر
اواکولمایدیور، اغەنلر یاغەریبوردی . یاکیولەدە برکون دىغارى
جەنەلە احبال اوزرە آتیلوب پارچالاباقشاردی . آک امووانلر مفر
خەلکە برەدیکى نەشە پەلە خەلە بویوی طوغانى اونوتدورامادى .
صلاحلەن کەلەدى زمان . امویە جاعەنک اولکە بوتون دەمەق
مولابلادى . او نازەن جەقارکەن :

— ای سلطان! بزی بو بویوچی طوغاندن قورتار!

دیه باغریشدیلر . صلاح الدین حیاتی جهادده پکیر بردی . بولی
دیشدکجه اوغاندانی شامک احوالی ایجه بیلمزدی . سرانته کلیر
کلز یکنی اولان قائمقام فرخشاهی حضورنه حاضر دی .

— خَلْقُكِ اِيَسْتَهْمِدِيكِ يَوْطُوغَانْ كِيَمْ؟

دیه صورتی. بعلبک امیری فرخنده و انعام جو بهی، قادار مدش
برقهرمان دکادی. اما عمو جوسندن داها عادلدی. شاعرله برچوق
قصیده له یازدیر اچ درجده شجاع، جومهد، کریم بر ذاتی.
شکوره سی حقله عادلدی.

— خلقه هیچ زبانی دوقوعایان بر معتكف !

جوانی و مردی .

— سکا شمدي به قادار شکایت استدیلرمی ؟

— جوق دفعه .

— نچون عدالتی سرینہ کتہرممداک ؟

— کتیردم .

— نه جزا ويرد لا ؟

— جزا ویرمدم. تحقیقات یابدم. اسکادم که بوملغانک هیچ بر
فرده ضرری دوقونءامش، آوادم ؛ خلق انچنده «بکا شونی یابدی»
دیهن بردعواجی حقیقتمادی .

— او بىلەن بىللە چىقىپ يولدا « بىزى ئوندىن قورتار ! » دېگەن باغرىلار ؟

فرخشاہ کولومبہ دی . قلعہ لڑ آلماسنی ، قرالار اسیر ایتمسنی ،
اور دولر داغیتاسنی پک اینی بیلن قهرمان عموجه سی خلفک روحہ
بابا محمدی .

— سلطانم! دیدی، بزی اوندن قورتار! « ديه باغيرمالري،
کوردکاي، رظمندن، رشمن دکلمر .

— یا نه دندو؟

— من اقدندو .

ایدیگر، قورقاپکیز، بنه کلچیکم! « خبری کوندردی، دنیای تیره تن
بوهرمان سده ایچنده قورانا قورانا « حروبه » به کیندی. میدانی
پوش بولان متعصب صلیبیلر عکای بوتون قونلرله قارادن ده کیزدن
ساردیلر .

بوتون قیش عماریه ایله کیدی ...

مقدس رومایا حرم امپراطورینک، اردوسله، سوریه، بابللاشدینی
سوله نیوردی. یاز کلنجه قولونجیلر یکن صلاح الدین یاغاندن قالندی.
آشاندی، بردنجه، رومادی، جهاده وشدی، بنه امیکسی کی او دوستی
« تل کیسان دهه قوددی. عکای صاران حسابیز قوته هر کون جموعه
باشلادی. صلیبیلر قورکتیر سیورلردی. هر طرفه اسکاقلار قازمعلر،
محاصره اوردرسندن باشقا، اوقارلی ووران صلاح الدیننه قارشیده
آیری ایکی بویوک اوردو چقارمشلردی .

اوقار عکای قورنارار بیلیمک امیدو سونبور کیدی !

فرنگکار ده کیز بویله برچوق قوی کر سملر کتیرمعلر ، قلعه نك
اوچ کوشمه اتش آرشون بوکسلکنده دهر طبله لی اوچ بویوک
برج قورمشمیلردی . برج اكه هر مایه سنده عسکر واردی . کجه
کوندیز قلعه نك سیرلر اكه آتش باغدیر یورلر ، بویوک حندقلی
دوله دیورلردی . صلاح الدین آتیه عارب مسفرلرک ارقاسنده کی
کوجوک تپه جگرده کزله ، قلعه نك اطرافنده بوکهلر بویوک
برجاره باطرق دینلرلی خیمه دیور :
— آه کیتدی، آه کیتدی ...

دیوریدر ، واقعا ایچردن بوجورک اوستنه نفت ، پاجورارا نان
آتورلادی . اما هیچ بریسی طوشوبوردی . صلاح الدین شاهین
کوزلرله نك مدافعه ده کی حرکتی کوروربور ، عجبای بوخمه لر چون
پایمیز ؟ « نه دوشونوبوردی . « صرافق اوکون طوتیلان بر اسیر
حل ایتدی : « فرنگ مهندسلی توله نك اختاب قسملرلی دویلرله
قایلملر اوستنه سرکه ، چامور ، سوکرا بر طاق یاغاز اجزار
سبب اتملردی . « کوجوک بویوک حرله آتله ، شیدیه قادارالی
قلعه آلان بوهرمان سوکیل عسکرنک جان چکیمه سنده دایانمور ،
کجه لی کوندوزله ، آرز قونلرله بوجوق ده شهانه صالدریورلردی .
اوقار ایکی طرفده فسور کتیرمک اوزده بدی . حرصندن قوروانان
صلاح الدین برصباح برجلرک برینسک طوشودینی کوردی . کوزلرینه
اینانامدی . آتنگ اوستنده دوغرویلدی . صاغ آلی کوزلرینه سپر
پایدی . قلعه باقدی . آرقاسنده کی عمارلرله سوردی :
— طوشوبور، دکلی ؟
— آوت ؟
— بردنجه ...

آله اوچنده قالان برجدن مدھش بروا ویلا بوکسلایوردی .
هر طرفی بردن آتش آتندی . دردیجی بدین طبله دن سیاه قتلر
برلرله آتیلوردی . دیکر ایکی برجده کی عسکرلرله باغراق قانچیبور
لردی . یارب ساعت کجه دی، بونلرده آتش آلدی . صلاح الدین
همین تلقی هجوم امری و بردی . آتسزین آتش آتش آراسنده تورکن
دوشانلر، مجاهدلرک کسکین قیلجاری آتنده قیریل قیریل قانچیلر .

صلاح الدین قیمتل قلعه سته کیرمیدی . آتندده کی کیکلری کورون
نعمتلرله حالا جیز یورلاردی، فا برقوقو جیغراقق یانان ییق برجلرک
کومورله شمش درمکلری اوکنده آتنگ دیزکنی قاصدی . اوردونک
برقسی قانچوب قورتولانلرک آرقاسندن کینمشدی . بارالو طریلرلایور،

— ؟
— مقصدلری « بزی مراندن قورنار ! « دیکدر .
— نای مران ایده لر ؟
....

فرخنده طوفانک ییللرجه سورمن سسز اعتکافی، اصالتی ،
کنجیک مدرسه ده کییا علیله مدسه علنه چاییدینی، غایت درین
برعالم اولدینی، شمدی ماده ایله ، یازار جملرله اوغراشوب ییتدین
شیلر کشفه صاواشدینی هجومه سته اوزون اوزادی به اکلادی .
خلق ماھتی ییلدینکی شته کن اغلامای طیبیدی . پوزولی ادم
اوق سنده، صرافق ایتدیک برنقطه به عربی حصر ایتشدی . ایسته
اوق اکلانه چاپالوردی ، باشقا برقاحتی بودی . ققط صلاح الدین:
— جانه دو قونایلم . بورادن چکلوب کتسین ...

قارای ووردی ، واقعا اوده بویوه، سحره ایتاوردی . اماخلق
ایسته مدسکی برادی شیرده برقاقی سبب مخالف کور، بودی . اكه
وامی برشابه دقان، قانغا، نزاع چقانلیردی . فرخنده همین اوکون
اداملرلی اختیار طوفانک کوندردی . سلطانک امرلی تبلیغ ایتدی .
اوقی صباح اوکونک اوقارایلان خلق بویوک قاینگک آچیلدینی،
بده کاترند هر دوه چکن ایکی اختارک چیدینی کورنی . اوکده کی،
بیاض ساقالی ، قضا بویول، ماری کوزلو آدام بویوش طوفاندی
برچوق کیشی ایلك دننه اولارک کوروبوردی . آرقاده کی . قانچور
خدمتجسی ... اوقی اوقارایلملرلردی . صاورولان کفرلی، لغملری
ویدورکی ایکیسده بره باطرق بوروبوردی، چله چقان جاده دن
کتیدیلر . آجیق قاینگد خلق ایچمه اوشوشدی . باغراق اوك هر
طرفی آوادیلر . فیچ فیچ نفقارن، شیده شیده رنگلی سولردن ،
تورل تورل، توزلردن ، نه اولدینی اکلایامانلری برطاق جدولردن،
برکلاردن ، مدسه آنلرندن باشقا برشی بولامادیلر . هینتی قیدیلر،
قوبادیلر، دیکلر، داغندیلر، ییدیلر . هرغه کجه دن بویوش طوغان
اوتورولدی . ییللرجه اوتلک قوروق غراکاس ، متشوم برسام کی
اوغراشان دمشق مضطرب روحی صاکته بر دنبره راحتلندی !

معضلده اردوسله شامدن چیان صلاح الدین برقاق هاتنه
صوکرا صفده کویک ده امان و برک آلدی . اورانک اھالیسده
صوده کوندردی . بئش آتی سته ایچنده عراقد، سوریه ده حکمی
آلته کبره بن قرقله بودی . تونده بریده قالان متعصب کروهی امان
ایستبور، تسلیم اولوبورلردی . اسلامک بو بارلاق غلغلندن کدرلر
پاناک بوهرکته اغندی . مقدس رومایا حرم امپراطوریه ، فرانسز
قرالی فیلیپ، انگلیز قرالی ریشا .. صوکرا اورویانک بوتون نامدار
شوالیالری خاچ علامتلی طاقتیلر . فلیپلر یشارده کیز بویله کلچکلردی .
ص، اورویان حنجا حنچ کلان امدادلرله اوقادار دوله نك ... قلعه
بوقالایانی آلدی . سیاه باراقق حدس حسابیز بر اوردو عسکله دوغور
ملاشدی . فیقیردی . صلاح الدین بر قره طوفانک اوکنه یقلماز بر
چلک قایاک چیددی . بو قودورممن حالی دالغالی قیردی صھراقی
قیرمزی، ساکن برده کیزه جووردی . آوت، بر قرق ساعت ایچنده
دوشانک اوقی اوتلک دانه سی تولهوردی . کزی قالانلری اسیر ایتدی
ایتدی . قولورلی نهره آتدیردی . زیرا کومک امکافی بودی . هر
طرف جدد دولشدی . نهایتسز لش ییغنلر نك تقفی هوا بی بوزدی .
شانلی غالب خاستانلاندی . قولونج خلق اوقی قیلمد امار راضطراب
بوغانی حالنه سوغدی . هکیملر قولوم زهرله قایلانلر بوز میدانک
همین ترکنه لروم کوسریدیلر . صلاح الدین عسکرده کی عسکرنه « بن
خاستانلاندیم . آبی اولتی ایچون بورادن اوزاقلاشغه مجبوریم . سز نبات

طوغان! سکا بیک دوه، بویوک دینار، هرده بوتون کرک مالکانه لری احسان ایتدم. دها نه ایترسه ک سوله. امیراک خاکلاک، نه ایترسه ک ...
دیدی .
— بن برشی ایستهم .
....

... سلطان قاتین قاشلری چاشی . پاشی سالادی :
— خدمتک بویوکر ! سن برجلری یاقاسه بدک عکا متعصلرک آله دوشه کجدی . عکا دوشنه زسالام سوریه ده طوتوناما یاجدی . اقدسی بیله راقون چولاره چکینک کجور اولاجدیق . سن همیزی بو عاقبتدن قوزناردک . یالکز بزی دکل ، بلیک بوتون اسلامی قوزناردک . بومکافله لاشک . قبول ایت !
اختیار قاشانی یوقاری قالدیری :

— « بن بو خدمتک حسیله یایم . اجرینی تحاق الهمدن ! قرم ! » دیدی . سوکرا ساعلاک جوابنه یدیان ورمه دن دوندی . بویوک سله حکمدارلرندن قلله به همین کندیشتک امیر نصب اولوغاسنی یالوازمه باشلایان هکایلری کوستره ک علاوه ایشدی :
— یالکز بی بونلرک آلتدن قورتار !
....
.....

عمر سیف الدین

ترجمه صیفه لری

ترکیب و تحلیلک قوی

[بر کیمنا کرک خیلاری]

بر عصردن بری وجوده کتیریلن ترقلر نه قدر بویوک اولورسه اولسون، هر برمر دها بیکی بکی ترقلر دوشونیور .
بم بو خصوصه نمل تحیل ایتدیکی سولهیم : انسان بکن اولدینی زمان فلیات ایله فقط دائما فکر ایلمرله میلدیر .

جمیت بشریه نك استقبالیله آله جنی شکدن بک چوق بحث اولوندی ؛ بنده بو جمعیتری ۲۰۰۰ نخی سنه میلادیه یاقنکر فصل تحیل ایدیورم :

طبیعی کیمیا فقط نظرندن ! چونکه یو سفرده یالکز کیمیان بحث ایدیلیر ...

یو مستقبل سئلرده بر یوزنده نه ذراع تحیلر، نه چوانلر، نه چیفتجیلر اوله جق ؛ کیمیا، طوبرانی اکوبده یاشاق مسئله .
سفی اورئادن قالدیرمش بولونه جق .

معدن کوردلری، تحت الارض ضایع، بشاء علیه معدنجی غره ولری ده اوله جق ! محروقات مسئله سیمه کیمیا و فیزیق سایه سنده حذف ایدیلش اوله جق . او زمانلر نه کرک، نه اصول حمایه، نه محاربه، نه ده انسان قاتله صولانمش حدودلر

اسیر یارغالیوردی . حضورنده، بویوک مطهرتدن سوسنه بورغون قلعه قوماندانه :

— بوتوله لری بز باغاز بیلوردی . ناسل یاندیکر ؟
دیه صوردی .

— اولا یاقامادق ساطان ! اعتلر سرکه بله، جاموله هر طرفی صوابلردی . قلعه ایچنده براختار غرب یچدی . « بکا ایستدیکی و بریکر، بو برجلری یاقام . دیدی . نه ایستدییه ورمه نفت ، کیره ، یاقوق، کل ... برای ایچنده او چک دانه قومار دده کدی . اوقیش کورده چالیدیدی ، بدی اولوغو ، هچ کوروله مش بر ماچلیق یایدی . صوباح : ارتق ایشم ییدی . ایستره کز یاقام . » دیدی . « هایدی یاق ! دیم . یاقیدی .

صلاح الدین مرافله :
— ناسل یاقیدی ؟
دیه تکرار صوردی .

— بیک آک دوله سینه برآندم یاندیجی قوفاق ماچلقه قومارلر یاغدیرمه باشلادی . هر طرفی اولا مورز آله و قیلادی . ایچنده کیلرده طوبوشلر ، اوبر برجلر دک دوشیان قورقوسندن قاقچه باشلادی . بژده قایلری آیدن ، آرقالره دوشدک .
— شیدی بواختار ترده ؟
— ایچرده .

— نه یاپور ؟
— کندیته متتدار فلان اهانیک آلری اوزونده کزیور .
— سن نه مکافات وردک ؟
— مکافات قبول اغور . نه ورمده زایدی .
— چایوق بولایه کیمت ، بن اونی نمونی ایتک ایسترم .
— باش اوسته سلطان !

... آلا ماشلاخی کنج قوماندان خیره اولواشادی . ادا لری قلعه به قوشدو دی . صلاح الدین بر قاق . ساعت اولیک قانی بوغوشمار مساحه الان بده یاقور، دیرمه کرک ارانسته یان حسنلرک ککین قو قورلرین تکلیفور، وجوه نك هر طرفه به مداهش قولونج آغریلری دویار کی اولوبوردی . بون شیهه سز هوا به بوزولاجی ، اوروده خاساتی باشلا یاجدی . محاربه به بوتون ثولوری ارانله ده کیزه طاشیوب آتاری امر ایشدی . لیانده متعصلرک الدین آلتش ، مصدر دن و ناغما نام رفتند نه معنی . قلعه نك قایدندن طفره سونج ، شوق نامرلری صاوردان برقالاتی یچدی . صلاح الدین باشی چوریدی . آلری ارانسته یاش ساقال کوجرک براختار کوردی . عکاک متتدار هایلر کیدای بی ثولومدن ، اسیرلرکدن قورتاران عترم وجودی باشلرده طاشورلردی .

— یا سلطان ! ایشنه بزی قورتاران !
دیه باغریشارق یاللاشدیلر .

ارسی باشی بر ایمان، سیاه باشقل بلی بویوک براختار . بزه ایالری بیاستنه برلا ذغورلادی . چوق ستیلش اولدینی یوزدن بللیدی . سلطانلر ارانسته ، اطلیل ارانسته ک شامیلر براغردن ؛
— بویوخی !

— بویوخی طوغان ،
— بویوخی طوغان بو !
دیه هاق ییغیدیلر . سوکرا ... اسیرن چوکن درین برسکون بوجیری داما بتر آغلاشیردی . صلاح الدین آلتدن آیلادی .
اختیاره دوغر . بر قاق آدم آندی :